МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет управління фінансами та бізнесу
Кафедра фінансового менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри фінансового менеджменту
факультету управління фінансами та бізнесу
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(Протокол № 1 від 27.08.2024 р.)

Завідувач кафедри Наталія СИТНИК

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни *«Управління фінансами територіальних громад»*,
що викладається в межах ОПП
«Фінанси, митна та податкова справа»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів із спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Львів 2024 р.

Назва дисципліни	***Управління фінансами територіальних громад***
Адреса викладання дисципліни	м. Львів , вул. Коперника, 3
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет управління фінансами та бізнесу, Кафедра фінансового менеджменту
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування», Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Викладачі дисципліни	Західна Оксана Романівна – доцент кафедри фінансового менеджменту Львівського національного університету імені Івана Франка, к.е.н., доцент
Контактна інформація викладачів	oksana.zakhidna@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації відбуваються у день проведення лекцій/практичних занять, а також за попередньою домовленістю. Можливі он-лайн консультації через платформу Microsoft Teams.
Сторінка курсу	https://financial.lnu.edu.ua/course/upravlinnia-finansamy-ob-iednanykh-terytorial-nykh-hromad
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Управління фінансами територіальних громад» є вибірковою дисципліною зі спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» для освітньої програми «Фінанси, митна та податкова справа», викладається в 1 семестрі в обсязі 120 годин (4 кредити за Європейською Кредитно-Трансфертною Системою ECTS)
Коротка анотація про дисципліну	Навчальна дисципліна “ Управління фінансами територіальних громад ” спрямована на формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань щодо основних тенденцій, змісту, принципів бюджетної децентралізації в умовах реформування місцевого самоврядування, вироблення практичних навичок управління фінансовими ресурсами на місцевому рівні.
Мета та цілі дисципліни	*Метою* вивчення дисципліни «Управління фінансами територіальних громад» є надання здобувачам теоретичних та практичних знань щодо управління фінансовими ресурсами територіальних громад в умовах реформи місцевого самоврядування. **Цілі дисципліни** полягають у: – розкритті основних засад територіальних громад в умовах децентралізації; – розумінні особливостей функціонування та стратегічного планування розвитку, формування та реалізації фінансової політики ТГ; – засвоєнні теоретичних основ механізму формування доходів і видатків бюджетів ТГ; – оволодінні методикою розрахунку фінансової спроможності територіальної громади та інструментів забезпечення її стабільного функціонування.
Література для вивчення дисципліни	**Основна література** 1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a&find=1&typ=21 2. Фінанси об’єднаних територіальних громад: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Західна О. Р. Та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. - 536 с. 3. Кириленко О., Малиняк Б., Письменний В., Горин В. та ін. Управління фінансами територіальних громад: теорія і практика ; за заг. ред. О. Кириленко. Тернопіль: Економічна думка, 2019. 280 с. 4. Фінансова спроможність потенційної громади: від теорії до практики. Центр

розвитку місцевого самоврядування. Режим доступу: http://lgdc.org.ua/sites/default/files/library/finansova_spromozhnist_gromady_vid_teoriyi_do_praktyky.pdf.
5. Адміністративне управління територіальними громадами : навч. посіб. / В. М. Бабаєв та кол. авт. ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. – 292 с.
6. Адміністративне управління територіальними громадами : навч. посіб. / В. М. Бабаєв та кол. авт. ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. – 292 с.

Додаткова література

1. Нормативно-правові акти з питань бюджету. – URL : https://voz.gov.ua/normativno-pravov-akti-z-pitan-byudzhetu.html
2. Законодавство з програмно-цільового методу http://www.ibser.org.ua/legislation.
3. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015р., № 157-VIII [Електронний ресурс]. – Режимдоступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19.
4. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади : навч. посіб. / [Н. В. Васильєва, Н. М. Гринчук, Т. М.Дерун, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] – К.: – 2017. – 119 с.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад» від 08.04.2015р., №214. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF/card2#Card 20
6. Практичний посібник з питань організації роботи органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад – Київ, 2016.– Асоціація міст України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://auc.org.ua/sites/default/files/library/mod1web.pdf.
7. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг: навч. посіб. / [Г. А. Борщ, В. М. Вакуленко, Н. М. Гринчук, Ю. Ф. Дехтяренко, О. С. Ігнатенко, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук, В. В. Юзефович] – К. : – 2017. – 107 с.
8. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» від 01.04.2014р., №333-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-р.
9. Бюджети територіальних громад обласних центрів України за 2018-2021 роки. – URL : https://centreua.org/wp-content/uploads/2021/07/Byudzhety-terytorialnyh-gromad-oblasnyh-tsentriv-Ukrai-ny-za-2018-2021-roky.-Analytychnyy-oglyad.pdf
10. Сучасні інструменти розвитку громад: навч. посібник / М. М. Трещов, А. Ю. Мунько Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 328 с.
11. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / за ред. Кравціва В. С., Сторонянської І. З. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України, 2020. 531 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).

Інтернет ресурси

1. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний рес Режим доступу: www.treasury.gov.ua
2. Офіційний сайт Держкомстату України [Електронний ресурс]: Режим дос http://www.ukrstat.gov.ua/
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.– [Електронний ресурс]: Ре доступу: www.kmu.gov.ua/
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України.– [Електронний ресурс]: Ре доступу: www.mf.gov.ua/
5. Офіційний сайт ініціативи «Децентралізація влади» [Електронний ресурс] Режим доступу: http://decentralization.gov.ua/.
6. Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [Електро ресурс]: Режим доступу: www.ibser.org.ua

Обсяг курсу	**Всього, денна форма навчання: 120 год** (4 кредити системи ЄКТС). Аудиторні години: 32 *з них:* лекції 16 годин семінарські заняття 16 годин самостійна робота 88 годин (СРС-56 год., індивід. завдання 32 год.) **Всього, заочна форма навчання: 120 год** (4 кредити системи ЄКТС). Аудиторні години: 14 *з них:* лекції 8 годин семінарські заняття 6 годин самостійна робота 106 годин (СРС-64 год., індивід. завдання 42 год.)
Очікувані результати навчання	**Після завершення вивчення навчальної дисципліни здобувач буде:** **а) знати** • Основні засади об'єднання територіальних громад в умовах децентралізації. • Особливості функціонування та стратегічного планування розвитку територіальних громад. • Процес формування та реалізацію фінансової політики територіальних громад. • Порядок розрахунку фінансової спроможності територіальної громади та інструменти забезпечення її стабільного функціонування. • Механізм формування доходів і видатків бюджетів територіальних громад. • види міжбюджетних трансфертів місцевого розвитку; • механізм горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів. **б) вміти** • Аналізувати ресурсне забезпечення територіальної громади; • Аналізувати дохідну та видаткову частину місцевого бюджету, власну податкову базу місцевого самоврядування, кредитоспроможність місцевих органів влади. • Застосовувати методи бюджетного планування місцевого розвитку. Вивчення ОК сприяє розвитку таких **soft skills:** аналітичні навички, навички логічного та критичного мислення, комунікаційні навички, навички прийняття рішень, навички презентації результатів наукових досліджень вміння концентруватися.
Ключові слова	Бюджет, місцевий бюджет, бюджети місцевого самоврядування, територіальна громада, доходи бюджету, видатки бюджету, бюджетний процес, спроможність територіальної громади, міжбюджетні трансферти, освітня субвенція, бюджетна децентралізація
Формат курсу	Очний /заочний
Теми курсу	Див. СХЕМУ КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Для вивчення курсу здобувачі потребують базових знань із таких освітніх компонент як «Фінанси», «Бюджетна система», «Податкова система» достатніх для сприйняття процесів планування, формування і залучення фінансів територіальних громад, аналізу основних трендів та закономірностей управління фінансами територіального розвитку з метою забезпечення ефективного їх використання.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	*Лекції* з презентаціями (інформативний метод, пояснювально-ілюстративний метод, методи аналізу і синтезу). *Семінарські заняття* (доповідь, дискусії, групові дискусії, ілюстрація, демонстрація) *Самостійна робота* (поглиблене вивчення тем курсу, виконання індивідуальних завдань).

Необхідне обладнання	Наявність ноутбука, мобільного телефону чи планшета, мультимедійного проєктора, доступ до мережі Internet, звукового обладнання. Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного забезпечення, крім загальновживаних програм і операційних систем.
	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Максимально можлива кількість балів за семестровий залік здобувача вищої освіти становить 100 балів Бали нараховуються на наступним співвідношенням: - семінарські заняття – 40% семестрової оцінки, максимальна кількість балів 40 (8 семінарів по 5 балів); - самостійна робота – 30% семестрової оцінки, максимальна кількість балів 30 (опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, або участь у роботі конференцій, конкурсах наукових робіт, наукові публікації за темами ОК); - контрольна робота – 30% семестрової оцінки, максимальна кількість балів 30; Отримання сертифіката про проходження он-лайн курсу, тренінгу, вебінару (онлайн – **на платформах Prometheus, EdEra, COURSERA**, **Дія освіта** та ін. чи оф лайн)) з дисципліни в рамках неформальної освіти, дає змогу для перезарахування балів з окремих тем ОК. Загалом протягом семестру 100 балів. Здобувачі зобов'язані дотримуватись термінів визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених ОК. *Академічна доброчесність:* дотримання академічної доброчесності здобувачами, згідно «Положення про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка» (http://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf) передбачає: - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. *Відвідування занять:* всі здобувачі мають відвідувати лекційні/практичні/семінарські заняття. *Література:* здобувачі заохочуються до використання додаткових джерел літератури, яких немає у рекомендованих. *Політика виставлення балів:* враховуються бали, набрані зі всіх видів передбачених робіт. При цьому обов'язковою є присутність на заняттях та активність здобувача під час занять; недопустимість пропусків; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, якщо це не пов'язано з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	**Критерії оцінювання знань за видами робіт:** **Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях (8 занять*5 балів =max.40 б.):** **5** - здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при

цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові (практичні) завдання.

4 - здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при висвітленні окремих питань недостатньо повно приводить аргументи, допускає окремі неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань (практичних ситуаційних вправ).

3 - здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, володіє основним змістом тем з ОК під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання додаткової літератури, допускає окремі істотні неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових (практичних) завдань.

2 - здобувач фрагментарно, поверхово володіє навчальним матеріалом, під час усних виступів та письмових відповідей висвітлює матеріал без аргументації та обґрунтування, допускає суттєві неточності, правильно вирішив меншу частину тестових (практичних) завдань.

0-1 - здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі висвітлити зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускає суттєві помилки. Правильно вирішив окреме тестове завдання.

Самостійна робота (СРС) складається з

- питань, що виносяться на самостійне опрацювання і оцінюються під час поточного контролю теми на відповідному семінарському занятті
- виконання комплексного індивідуального завдання кожним здобувачем згідно методичних рекомендацій, яке становить 30 балів.

Критерії оцінювання:

26-30 - робота виконана та захищена згідно графіка, містить послідовний та аргументований розв'язок; розрахунки вірні, обґрунтований висновок.

21-25 - доповідь достатньо аргументована; алгоритм розв'язку вірний, однак допущені помилки при розрахунках, обґрунтований висновок.

16-20 - робота захищена, але виконана частково, з порушенням термінів або вимог. Відповідь достатньо аргументована; алгоритм розв'язку вірний, однак допущені помилки при розрахунках, висновок не обґрунтований.

11-15 - робота не захищена та виконана частково, з порушенням термінів або вимог. Порушено алгоритм розв'язку або присутні помилки при розрахунках, відсутні висновки; обґрунтування відповіді є слабо аргументоване або в окремих аспектах алогічне.

6 -10 - робота не захищена та виконана з порушенням термінів і вимог. Порушено алгоритм розв'язку, присутні помилки при розрахунках, відсутні висновки; обґрунтування відповіді є слабо аргументоване і в окремих аспектах алогічне.

0 – 5 - робота не виконана.

Контрольна робота передбачає виконання 30 тестових питань (30*1бал)

Поточний контроль			**РАЗОМ -100 БАЛІВ**
Семінарські, практичні заняття	**Самостійна робота студента**	**Контрольна робота (тести)**	
40	**30**	**30**	

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти за результатами підсумкового контролю

Оцінка за шкалою ECTS	**Оцінка в балах**	**Оцінка за національною шкалою**		
		Екзамен, диференційований залік		**Залік**
A	**90 – 100**	**5**	**відмінно**	**зараховано**
B	**81 – 89**	**4**	**дуже добре**	

C	71 – 80		добре		
D	61 – 70	3	задовільно		
E	51 – 60		достатньо		
FX	21 – 50	2	незадовільно	не зараховано	
F	0-20	2	незадовільно (без права перездачі)	не зараховано (без права перездачі)	

Питання до контрольної роботи	1. Передумови об'єднання територіальних громад в умовах децентралізації. 2. Ознаки територіальної громади 3. Типи та форми децентралізації. 4. Переваги і ризики, якими супроводжуються децентралізація в Україні. 5. Власні та делеговані повноваження виконавчих органів сільських, селищних (міських) рад ТГ. 6. Етапи реалізації стратегії розвитку ТГ. 7. Показники соціально-економічного розвитку ТГ, які використовуються для його аналізу? 8. Моделі організації місцевого самоврядування в європейських країнах? 9. Повноваження старости ТГ 10. Яким чином здійснюється розмежування територіальних громад та планування розвитку ТГ? 11. Вкажіть основні документи системи планування просторового розвитку населеного пункту ТГ. 12. Суб'єкти добровільного об'єднання територіальних громад. 13. Як відбувається формування «спроможних» територіальних громад? 14. Що визначає принцип субсидіарності на якому базується організація сучасної системи державного управління? 15. Дайте визначення поняття «фінансова політика ТГ». 16. Охарактеризуйте суть програмно-цільового методу. 17. Доходи територіальних громад 18. Власні находження бюджетних установ 19. Класифікація джерел фінансування ТГ 20. Міжбюджетні трансферти територіальних громад 21. Система горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій 22. Ризики бюджетного вирівнювання 23. Які параметри повинна враховувати формула, на основі якої розподіляється освітня та медична субвенція? 24. Видатки територіальних громад 25. Принципи розмежування видатків між бюджетами 26. Бюджетний процес в територіальній громаді 27. Планування та затвердження бюджету територіальної громади. 28. Виконання бюджету територіальної громади 29. Що таке місцеві податки і збори? 30. Податки на майно як механізм забезпечення спроможності місцевих бюджетів 31.З якою метою справляються місцеві податки і збори в територіальних громадах? 32. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо місцевого оподаткування? 33. Які місцеві податки і збори справляються в територіальних громадах? 34. Які податки обов'язково установлюють місцеві ради? 35. Структура податку на майно. 36. Яка роль місцевих податків і зборів в наповненні бюджету? 37. Роль податкових надходжень територіальних громад в місцевих бюджетах? 38. Суть та підходи до вивчення фінансової спроможності громади. 39. Показники фінансової спроможності громад. 40. Основні етапи створення спроможної територіальної громади. 41. Як розраховується індекс податкоспроможності ТГ? 42. Яка структура фінансово-економічного потенціалу територіальної громади? 43. Фінансування освітньої сфери в територіальних громадах.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості викладання курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиждень	Тема, план, короткі тези	Вид навчальної діяльності Л (ПР/СЗ, СРС), год.	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання
1	**Тема 1. Бюджетна децентралізація та її вплив на фінансове забезпечення територіальних громад** Сутність децентралізації як економічної категорії. Переваги та позитивні наслідки децентралізації. Головні завдання, цілі реформи та результати бюджетної децентралізації. Вплив фінансової децентралізації на організацію місцевого самоврядування. Вплив бюджетної децентралізації на фінансове забезпечення територіальних громад. Ризики і небезпеки децентралізації.	**Лекція 2год СРС 7 год**	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Лекція-візуалізація
2	**Тема 1. Бюджетна децентралізація та її вплив на фінансове забезпечення територіальних громад** ***Питання для обговорення*** 1. Сутність децентралізації як економічної категорії. 2. Переваги та позитивні наслідки децентралізації. 3. Вплив фінансової децентралізації на організацію місцевого самоврядування. 4. Ризики і небезпеки децентралізації. 5. Вплив бюджетної децентралізації на фінансове забезпечення територіальних громад *Самостійна робота:* Наукові засади децентралізації як умови зміцнення фінансової самодостатності територіальних громад	**Семінарське заняття, 2 год**	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, презентації, доповіді навчальна дискусія
3	**Тема 2. Формування та розвиток територіальних громад в Україні** Передумови об'єднання територіальних громад в умовах децентралізації. Повноваження територіальної громади та утворюваних нею органів. Основні засади взаємодії місцевих органів влади. Часові терміни у послідовному формуванні та створенні територіальних громад. Організація та функціонування системи місцевого самоврядування територіальної громади. Компетенція територіальної громади щодо вирішення питань місцевого самоврядування. Принципи організації системи місцевого	**Лекція, 2 год. СРС 7 год.**	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Лекція-візуалізація

	самоврядування територіальної громади. Територіальне розмежування громад. Перспективний план формування територій громад. Основні документи системи планування просторового розвитку населеного пункту ТГ. Перспективний план Львівської області. Ризики формування спроможних територіальних громад в умовах децентралізації. Особливості функціонування територіальних громад в умовах воєнного стану в Україні.			
4	**Тема 2. Формування та розвиток територіальних громад в Україні** ***Питання для обговорення*** 1. Повноваження територіальної громади та утворюваних нею органів. 2. Часові терміни у послідовному формуванні та створенні територіальних громад. 3. Організація та функціонування системи місцевого самоврядування територіальної громади. 4. Компетенція територіальної громади щодо вирішення питань місцевого самоврядування. 5. Принципи організації системи місцевого самоврядування територіальної громади. 6. Територіальне розмежування громад. **7.** Перспективний план формування територій громад. Основні документи системи планування просторового розвитку населеного пункту ТГ. *Самостійна робота:* 1. Особливості функціонування територіальних громад в умовах воєнного стану в Україні.	**Семінарське заняття, 2 год.**	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, тестування, презентації, доповіді, навчальна дискусія
5	**Тема 3. Бюджетний процес в територіальних громадах** Особливості формування бюджетів ТГ. Планування та затвердження бюджету територіальної громади. Бюджетний календар. Виконання бюджету територіальної громади та внесення змін до нього. Моніторинг і контроль формування і використання місцевих бюджетів старостами громад. Застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі. Бюджети територіальних громад обласних центрів Західного регіону.	**Лекція 2 год. СРС 7 год**	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Лекція-візуалізація

6	**Тема 3. Бюджетний процес в територіальних громадах** ***Питання для обговорення*** 1. Особливості формування бюджетів ТГ. 2. Планування та затвердження бюджету територіальної громади. Бюджетний календар. 3. Виконання бюджету територіальної громади та внесення змін до нього. 4. Моніторинг і контроль формування і використання місцевих бюджетів ТГ старостами. 5. Застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі. *Самостійна робота:* 1. Бюджети територіальних громад обласних центрів Західного регіону.	**Семінарське заняття, 2 год**	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, тестування, презентації, доповіді, навчальна дискусія
7	**Тема 4. Фінансові ресурси територіальних громад** 1. Доходи територіальних громад. Джерела формування фінансових ресурсів ТГ. Класифікація джерел фінансування ТГ. 2. Основні фінансові ресурси територіальної громади. Наповнення бюджетів територіальних громад надходженнями від оподаткування юридичних осіб. 3. Механізми зарахування податку на доходи фізичних осіб за місцем проживання фізичної особи. 4. Генезис нормативно-правового забезпечення місцевого оподаткування в Україні. Механізм прийняття рішень територіальними громадами щодо запровадження місцевих податків і зборів. 5. Практика надходжень місцевих податків і зборів в територіальних громадах. 6. Фінансова нестабільність, кризові явища та війна: теоретична концептуалізація та характер прояву на місцевому рівні.	**Лекція, 2 год СРС 7 год.**	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Лекція-візуалізація
8	**Тема 4. Фінансові ресурси територіальних громад** ***Питання для обговорення*** 1. Доходи територіальних громад. Джерела формування фінансових ресурсів ТГ. Класифікація джерел фінансування ТГ. 2. Наповнення бюджетів територіальних громад надходженнями від оподаткування юридичних осіб. 3. Механізми зарахування податку на	**Семінарське заняття, 2 год**	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, тестування, презентації, доповіді, навчальна дискусія

	доходи фізичних осіб за місцем проживання фізичної особи. 4. Механізм прийняття рішень територіальними громадами щодо запровадження місцевих податків і зборів. 5. Практика надходжень місцевих податків і зборів в територіальних громадах. *Самостійна робота:* 1. Фінансова нестабільність, кризові явища та війна: теоретична концептуалізація та характер прояву на місцевому рівні.			
9	**Тема 5. Міжбюджетні відносини територіальних громад та ризики бюджетного вирівнювання** 1. Світовий досвід побудови ефективної моделі міжбюджетних відносин. 2. Міжбюджетні трансферти територіальних громад. Механізм горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів. Розрахунок базової/реверсної дотації. 3. Видатки територіальних громад 4. Розмежування видів видатків між місцевими бюджетами. 5. Ризики бюджетного вирівнювання.	**Лекція, 2 год** **СРС 7 год.**	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Лекція-візуалізація
10	**Тема 5. Міжбюджетні відносини територіальних громад та ризики бюджетного вирівнювання** ***Питання для обговорення*** 1. Світовий досвід побудови ефективної моделі міжбюджетних відносин. 2. Міжбюджетні трансферти територіальних громад. 3. Механізм горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів. 4. Розрахунок базової/реверсної дотації. 5. Видатки територіальних громад. Розмежування видів видатків між місцевими бюджетами. *Самостійна робота* 1. Ризики бюджетного вирівнювання.	**Семінарське заняття**	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, тестування, презентації, доповіді, навчальна дискусія, розв'язування задач
11	**Тема 6. Фінансова спроможність територіальних громад** 1. Фінансова спроможність територіальних громад та механізми її забезпечення: теоретична сутність та змістовні характеристики. 2. Основні етапи створення спроможної територіальної громади. 3. Показники фінансової спроможності	**Лекція, 2 год** **СРС 7 год.**	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Лекція-візуалізація

	територіальних громад. Порядок розрахунку фінансової спроможності територіальної громади. 4. Проблемно-орієнтовний аналіз тенденцій забезпечення фінансової спроможності територіальних громад. 5. Забезпечення фінансової безпеки ТГ			
12	**Тема 6. Фінансова спроможність територіальних громад** ***Питання для обговорення*** 1. Сутність фінансової спроможності ТГ. 2. Основні етапи створення спроможної територіальної громади. 3. Показники фінансової спроможності територіальних громад. 4. Порядок розрахунку фінансової спроможності територіальної громади. 5. Забезпечення фінансової безпеки ТГ *Самостійна робота* 6. Аналіз фінансової спроможності ТГ України	**Семінарське заняття, 2 год.**	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, тестування, презентації, доповіді, навчальна дискусія
13	**Тема 7. Функціонування соціальної сфери в територіальних громадах** 1. Управління та фінансування освітньої сфери в територіальних громадах. 2. Зміна механізму фінансування освітньої галузі. Ризики реформування освітньої сфери. 3. Проблеми формування локальної освітньої політики в громадах. **а.** Реформи у сфері охорони здоров'я	**Лекція,2 год** **СРС 7 год**	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Лекція-візуалізація
14	**Тема 7. Функціонування соціальної сфери в територіальних громадах** ***Питання для обговорення*** 1. Управління та фінансування освітньої сфери в територіальних громадах. 2. Зміна механізму фінансування освітньої галузі. 3. Ризики реформування освітньої сфери. 4. Проблеми формування локальної освітньої політики в громадах. 5. Реформи у сфері охорони здоров'я *Самостійна робота:* Соціальна інфраструктура територіальних громад:	**Семінарське заняття, 2 год**	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, тестування, презентації, доповіді, навчальна дискусія,
15	**Тема 8. Механізми стимулювання економічної активності в територіальних громадах** 1. Інвестиційно-кредитні механізми стимулювання розвитку територіальних громад. Отримання територіальними громадами коштів від ДФРР та субвенції на	**Лекція, 2 год** **СРС, 7 год**	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Лекція-візуалізація

	соціально-економічний розвиток окремих територій. 2. Організація співробітництва територіальних громад в Україні. 3. Ефективне управління комунальною власністю в територіальних громадах. 4. Просторове планування як інструментом регулювання, планування, ревіталізації забудови та іншого використання територій. **5.** Стратегія розвитку Львівської області.			
16	**Тема 8. Механізми стимулювання економічної активності в територіальних громадах** ***Питання для обговорення*** 1. Інвестиційно-кредитні механізми стимулювання розвитку територіальних громад. 2. Отримання територіальними громадами коштів від ДФРР та субвенції на соціально-економічний розвиток окремих територій. 3. Організація співробітництва територіальних громад в Україні. 4. Просторове планування як інструментом регулювання, планування, ревіталізації забудови та іншого використання територій. *Самостійна робота:* 1. Стратегія розвитку Львівської області Контрольна робота	**Семінарське заняття, 2 год**	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, тестування, презентації, доповіді, навчальна дискусія,
	Індивідуальне завдання	**32 год**	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	реферат